

**ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Δ' ΤΑΞΗΣ
ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 25 ΜΑΪΟΥ 2007
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ:
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ**

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

A.

Αν λοιπόν η κάθε τέχνη εκπληρώνει σωστά το έργο της με αυτόν τον τρόπο, έχοντας στραμμένο το βλέμμα της προς το μέσον και κατευθύνοντας προς αυτό όλα τα έργα της (γί' αυτό και συνηθίζουμε να λέμε στο τέλος για όλα τα πετυχημένα έργα, πως τίποτε δεν έχουμε να προσθέσουμε σ' αυτά ή να τους αφαιρέσουμε, δεδομένου ότι η υπερβολή και η έλλειψη φθείρουν το σωστό, ενώ η μεσότητα το διασώζει – και οι καλοί τεχνίτες εργάζονται, όπως λέμε, με το βλέμμα τους στραμμένο προς αυτό), κι αν η αρετή είναι, όπως και η φύση, ακριβέστερη και ανώτερη από κάθε τέχνη, τότε και η αρετή θα έχει ως στόχο της το μέσον. Φυσικά, μιλώ για την ηθική αρετή, γιατί αυτή είναι που αναφέρεται στα πάθη και στις πράξεις: σ' αυτά υπάρχει υπερβολή, έλλειψη και το μέσον.

Π.χ. μπορεί κανείς να φοβηθεί ή να δείξει θάρρος, να επιθυμήσει, να οργισθεί ή να σπλαχνισθεί, γενικά να νιώσει ευχαρίστηση ή δυσαρέσκεια, και σε μεγαλύτερο και σε μικρότερο βαθμό, κι ούτε το ένα ούτε το άλλο από τα δύο αυτά είναι καλό·

B.1.

Ο Αριστοτέλης αναφέρεται μόνο στην ηθική αρετή, γιατί οι διανοητικές αρετές όπως λ.χ. η σοφία δεν είναι μεσότητες, γιατί αυτές είναι ασυμβίβαστες με τις έννοιες υπερβολή και έλλειψη. Άλλωστε μόνο αυτή σχετίζεται με τα πάθη και τις πράξεις, στις οποίες ενέχεται η έννοια της υπερβολής, της έλλειψης και του μέσου, πράγμα που αποδεικνύει, κατά τη συνήθειά του, με εμπειρικά παραδείγματα από πάθη αμέσως παρακάτω.

B.2.

Ο Αριστοτέλης την υπερβολή και την έλλειψη την αξιολογεί αρνητικά και στα συναισθήματα : αμφότερα (= το μάλλον και το ἥττον), δηλαδή η υπερβολή και η έλλειψη) είναι ουκ ευ.

Το μέσο στα συναισθήματα : Για να προσδιοριστεί αναφέρονται, και μάλιστα εμφατικά με το πολυσύνδετο, 5 στοιχεία, σε σχέση με τα οποία υπάρχει η μεσότητα .

Στόχος είναι:

- να εμβαθύνουμε καλύτερα στο περιεχόμενο της έννοιας της μεσότητας, που (α) σχετίζεται με τα πάθη και τις πράξεις, και (β) εξαρτάται από τις συνθήκες του χρόνου, του σκοπού, του τρόπου κλπ.
- να αντιληφθούμε ότι η ηθική αρετή συνίσταται σ' αυτού του είδους τη μεσότητα.

Πράγματι κατά τον Αριστοτέλη η έννοια της μεσότητας έχει μια ποσοτική διάσταση που αφορά την αποφυγή των ακροτήτων σε σχέση βέβαια και με τις συγκεκριμένες κάθε φορά συνθήκες.

B.3.

Η απάντηση βρίσκεται στο σχολικό βιβλίο, σελ.147: «Ο Αριστοτέλης εγκαταλείπει οριστικά την Αθήνα Άλλο δεν έμενε στον Αριστοτέλη παρά να εγκαταλείψει δεύτερη φορά την Αθήνα.».

B.4.

Αφαίρεση: ἀφελεῖν

Κατάλοιπο: ἔλλειψις

Φθαρτός: φθειρούσης

Ήδονή: ἡσθῆναι

Ψεγάδι: ψέγεται

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Γ.1.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ:

Το ήθος (ή ο χαρακτήρας) του παρουσίασε αργότερα πολλές διαφορές σ' αυτό και μεταβολές, όπως είναι φυσικό σε μεγάλες υποθέσεις και συγκυρίες / περιστατικά που παρουσιάζουν πολλές αλλαγές. Και επειδή εκ φύσεως υπήρχαν σ' αυτόν πολλά και μεγάλα πάθη ήταν πολύ ισχυρή η εριστικότητα και η φιλοδοξία (του), όπως φαίνεται σε παιδικές ιστορίες που μνημονεύονται. Κατά τη διάρκεια δηλ. πάλης καθώς πιεζόταν/αγωνιζόταν να μη πέσει αφού έφερε στο στόμα τα δάκτυλα του αντιπάλου, τέτοιος ήταν που κατασπάραξε (ή έφτανε στο σημείο να κατασπαράξει) τα χέρια (ενν. του αντιπάλου). Κι αφού εκείνος άφησε τη λαβή και είπε: «Αλκιβιάδη, δαγκώνεις όπως ακριβώς οι γυναίκες». «Όχι εγώ βέβαια», είπε «αλλά όπως τα λιοντάρια».

Γ2.

ἥθος:	ἥθεσι
μεγάλους:	μεῖζον
ἐπεδείξατο:	ἐπίδειξαι
ἰσχυρότατον:	ἰσχυρά
πεσεῖν:	πεπτωκέναι
ἀναγαγών:	ἀναγόντων
οἶος:	οἴοις
ἦν:	ἔσονται
εἰπόντος:	εἰρήκετε
γυναῖκες:	γύναι

Γ3.

ἥθος: υποκείμενο του ρήματος «ἐπεδείξατο»

πολλάς: επιθετικός προσδιορισμός στους όρους «ἀνομοιοτήτας» και «μεταβολάς».

δόντων: γενική απόλυτη επιρρηματική αιτιολογική μετοχή.

παθῶν: υποκείμενο της μετοχής «δόντων»

τό φιλόνεικον: υποκείμενο του ρήματος «ἦν»

ἰσχυρότατον: κατηγορούμενο στους όρους «φιλόνεικον», «φιλόπρωτον».

ὑπέρ τοῦ μη πεσεῖν: επιρρηματικός εμπρόθετος προσδιορισμός του σκοπού που προσδιορίζει τη μετοχή «πιεζόμενος»

ἀναγαγών: επιρρηματική χρονική μετοχή, συνημμένη στο υποκείμενο του ρήματος.

τάς χεῖρας: αντικείμενο του απαρεμφάτου «διαφαγεῖν».

ἐκείνου: υποκείμενο των μετοχών «ἀφέντος», «εἰπόντος».

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ:

Γιαννοπούλου Ελένη, Μπουμέλης Γιάννης